

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 7.9.2004
COM(2004) 590 końcowy

**KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Badania nad bezpieczeństwem - Następny etap

BADANIA NAD BEZPIECZEŃSTWEM – NASTĘPNY ETAP

W październiku 2003 roku Komisarze UE Basquin i Liikanen powołali Grupę Osobistości w zakresie badań nad bezpieczeństwem, której członkami zostali przedstawiciele rządów europejskich, środowisk naukowych oraz przedsiębiorcy. Ideą przyświecającą powstaniu Grupy Osobistości było przedstawienie zasad oraz priorytetów EPBB - Europejskiego Programu Badań nad Bezpieczeństwem zgodnie z misją unijnej polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony oraz zadaniem zbudowania obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Dnia 15 marca 2004 roku Grupa Osobistości przedłożyła na ręce Przewodniczącego Komisji Europejskiej Romano Prodiego sprawozdanie „Badania na rzecz bezpiecznej Europy”. Dokument przedstawia zasadnicze elementy EPBB oraz wskazuje na potencjalny wkład Programu w odniesieniu do wyzwań zapewnienia bezpieczeństwa w zmieniającym się świecie. Poniżej zamieszczony został komentarz określający kolejne kroki, które zamierza podjąć Komisja w zakresie badań nad bezpieczeństwem. Załącznik zawiera streszczenie oraz wnioski i zalecenia wynikające ze sprawozdania Grupy Osobistości.

Komisja przyjmuje z zadowoleniem sprawozdanie Grupy Osobistości w zakresie badań nad bezpieczeństwem. Komisja uznaje główny nurt zaleceń oraz kierunki i podjęcie we współpracy z interesariuszami niezbędne działania określone w rozdziale 4 – Następny etap.

Komisja zachęca Radę oraz Parlament Europejski do zatwierdzenia kierunków działań przedstawionych w sprawozdaniu Grupy Osobistości w zakresie badań nad bezpieczeństwem i udzielenia poparcia propozycjom zamieszczonym w niniejszym Komunikacie i Załączniku do tegoż.

1. WPROWADZENIE

Rozwój wydarzeń politycznych i społecznych oraz postęp technologiczny wywołują niepewne i zmienne poczucie bezpieczeństwa. Zagrożenia i podatność na niebezpieczeństwa przyjmują zróżnicowaną i słabo dostrzegalną postać. Pojawiające się zagrożenia mają charakter ponadnarodowy i mogą uderzać w interesy europejskie zarówno na terytorium, jak i poza obszarem Unii Europejskiej.

Wydarzenia, których symbolem stał się madrycki zamach terrorystyczny na kolej z marca 2004 roku, uwydatniają konieczność polepszenia bezpieczeństwa obywateli na obszarze UE. Ponadto, rozszerzenie Unii Europejskiej o 10 krajów wymaga podjęcia dodatkowych działań gwarantujących trwały, wysoki stopień bezpieczeństwa Państw Członkowskich w obliczu rozciągnięcia granic zewnętrznych Unii na wschód i południe Europy.

Wobec rosnących i zróżnicowanych wyzwań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa, Europa jest zmuszona sięgnąć po całkowity i stosunkowo niewykorzystany potencjał właściwych branż i koordynować pracę środowisk badawczych w celu skutecznego sprostania obecnym i przyszłym zagrożeniom dla bezpieczeństwa, wzmocnienia ochrony swych obywateli i odgrywania skutecznej roli w operacjach pokojowych. Obecnej skali zagrożeń dla bezpieczeństwa można przeciwdziałać jedynie w ramach wysiłków podjętych na szczeblu europejskim.

Kwestie konieczności odniesienia się do nowych warunków bezpieczeństwa oraz roli silnego wsparcia przemysłowego i technologicznego były wielokrotnie podnoszone przez szefów państw i rządów podczas posiedzeń Rady Europejskiej:

- w Kolonii podkreślono konieczność zapewnienia konkurencyjnego i dynamicznego zaplecza przemysłowego i obronnego
- w Lizbonie zaakcentowano dążenie do stworzenia społeczeństwa bazującego na wiedzy
- w Barcelonie wezwano do wzmożenia prac badawczych, rozwoju i innowacyjności w UE
- w Salonikach podjęto decyzję o przedsięwzięciu konkretnych kroków w dziedzinie obronności
- Rada przyjęła Europejską Strategię Bezpieczeństwa w dokumencie „Bezpieczna Europa w lepszym świecie”¹
- w Brukseli w dniach 25-26 marca 2004 r. wydano Deklarację w sprawie Zwalczania Terroryzmu.

¹ „Bezpieczna Europa w lepszym świecie” (*A Secure Europe in a Better World*) - dokument przedstawiony przez Wysokiego Przedstawiciela Javiera Solanę podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19-20 czerwca 2003 r., zatwierdzony przez Radę Europejską 12 grudnia 2003 r.

2. KONIECZNOŚĆ PODJĘCIA BADAŃ I ROZWOJU TECHNOLOGII NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA

Technologia odgrywa kluczową rolę w odniesieniu do nowych wyzwań zapewnienia bezpieczeństwa. Europa dysponuje potencjałem badawczym i rozwojowym, a także zdolnością wykorzystywania szerokiego zakresu technologii bezpieczeństwa. Niemniej, w obliczu zróżnicowania nowych zagrożeń, Europa musi przezwyciężyć obecną niewydolność strukturalną i operacyjną poprzez ograniczenie rozdrobnienia i powielania działań, zwiększenie współpracy oraz stosowanie jednolitego standardu technologii zapewniającego kompatybilność pomiędzy nimi.

Badania naukowe prowadzone w Europie od wielu lat cechują się wyraźnym podziałem na badania dla potrzeb cywilnych i obronnych. Obecnie wiele rozwiązań technologicznych służy obu celom: technologie cywilne są wykorzystywane do podnoszenia zdolności obronnych, zaś technologie pierwotnie przeznaczone do celów obronnych sprzyjają powstawaniu innowacji i przynoszeniu korzyści obywatelowi w życiu codziennym. Jako że terroryzm spowodował osłabienie podziału na bezpieczeństwo wewnętrzne leżące w gestii policji i bezpieczeństwo zewnętrzne gwarantowane przez wojsko, rozłam ów musi zostać całkowicie przełamany.

W komunikacie² z marca 2003 roku w sprawie wspólnej polityki w zakresie wyposażenia obronnego, Komisja podkreśliła konieczność zapewnienia konkurencyjnego zaplecza przemysłowego wspierającego założenia Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (EPBiO), co w konsekwencji w skali Wspólnoty oznacza lepszą koordynację pozwalającą na skonsolidowanie działań w zakresie polityki, gospodarki, przemysłu i nadzoru. Równocześnie, Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa (WPZiB), wspierając akcje humanitarne i interwencje w imieniu Unii Europejskiej, jest i w przyszłości nadal będzie uzależniona od dostępności najnowszych technologii gwarantujących maksymalną skuteczność podejmowanych działań.

Spójny program badań nad bezpieczeństwem realizowany na szczeblu Unii Europejskiej może udoskonalić wykorzystanie wysoce wydajnego przemysłu. Badania te powinny być ukierunkowane na uzyskanie wysokiego potencjału systemów interoperacyjnych, produktów i usług służących ochronie obywateli europejskich, zabezpieczeniu integralności terytorialnej, strategicznej infrastruktury oraz operacji pokojowych. Zapewnienie bezpieczeństwa jest również zasadniczym warunkiem pozwalającym na sprawne funkcjonowanie kluczowych europejskich branż takich jak transport i energetyka. Badania naukowe odgrywają znaczącą rolę w zagwarantowaniu wysokiego stopnia ochrony.

Podejmując inicjatywę badań nad bezpieczeństwem należy wykazać się poszanowaniem europejskich wartości: praw jednostki, demokracji, etyki i wolności. Należy zachować równowagę pomiędzy koniecznością nadzoru i kontroli minimalizujących potencjalne skutki działalności terrorystycznej a poszanowaniem praw człowieka, prywatności, więzi społecznych i wspólnotowych oraz pomyślniej integracji wspólnot mniejszościowych. Postęp technologiczny powinien następować równolegle z podejmowaniem decyzji politycznych, zaś zdecydowana polityka UE w dziedzinie rozwoju technologii bezpieczeństwa może pozytywnie wpłynąć na jakość tworzonego prawa i inne inicjatywy polityczne.

² „Ku europejskiej polityce w zakresie wyposażenia obronnego” (*Towards an EU Defence Equipment Policy*), COM(2003) 113.

Komisja podjęła dwa konkretne kroki w odniesieniu do konieczności rozszerzenia i lepszego koordynowania badań nad bezpieczeństwem. Pierwszym z nich jest uruchomienie Planu Przygotowawczego w dziedzinie badań nad bezpieczeństwem³, kolejnym zaś powołanie Grupy Osobistości wysokiego szczebla pełniącej funkcje doradcze w zakresie długofalowej strategii badań nad bezpieczeństwem w Unii Europejskiej. Termin składania wniosków projektowych do pierwszego konkursu w ramach Planu Przygotowawczego jest przewidziany na 23 czerwca 2004 roku. Sprawozdanie Grupy Osobistości zostało przedstawione w marcu 2004 roku⁴.

3. SPRAWOZDANIE GRUPY OSOBISTOŚCI

Sprawozdanie Grupy Osobistości określa rolę koordynacji działań na szczeblu europejskim oraz rolę zaawansowanych technologii w monitorowaniu i ujarzmianiu wykrytych zagrożeń, zapobieganiu poważnym zdarzeniom, takim jak zamach terrorystyczny oraz w zarządzaniu kryzysowym i akcjach humanitarnych. Sprawozdanie wskazuje na znaczny potencjalny wkład EPBB w odniesieniu do nowych wyzwań zapewnienia bezpieczeństwa w zmieniającym się świecie.

Zalecenia sprawozdania obejmują:

- ustanowienie EPBB podejmującego, od 2007 roku, w szczególności kwestie bezpieczeństwa wewnętrznego, dysponującego budżetem w wysokości przynajmniej 1 mld euro rocznie obok dofinansowania z Ramowego Programu Badań Wspólnotowych, środków krajowych lub międzyrządowych
- powołanie Rady Doradczej ds. Europejskich Badań nad Bezpieczeństwem w celu określenia strategicznych kierunków działalności, udziału beneficjentów, mechanizmów wdrożeniowych oraz programu badań strategicznych na rzecz EPBB
- wobec wydarzeń politycznych i wielu obecnych inicjatyw, konieczność współpracy pomiędzy instytucjami europejskimi oraz wszystkimi pozostałymi interesariuszami.

4. NASTĘPNY ETAP

Komisja przyjmuje z zadowoleniem sprawozdanie Grupy Osobistości. Komisja uznaje główny nurt zaleceń oraz kierunki i podjęcie we współpracy z interesariuszami niezbędne działania, które mogą być sklasyfikowane wg czterech dziedzin:

³ Komunikat Komisji w sprawie wdrożenia Planu Przygotowawczego wzmacniającego europejski potencjał przemysłowy dla potrzeb badań nad bezpieczeństwem: COM(2004) 72 wersja ostateczna z 3.2.2004 i decyzja 2004/213/WE opublikowana w Dz.U. L 67 z 5.3.2004.

⁴ „Badania na rzecz bezpiecznej Europy” (*Research for a Secure Europe*), sprawozdanie Grupy Osobistości w zakresie badań nad bezpieczeństwem, ISBN 92-894-6611-1, Luksemburg, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2004. Dostępne pod adresem <http://europa.eu.int/comm/research/security>

a) Konsultacje i współpraca z interesariuszami

Komisja powoła jesienią 2004 roku Radę Doradczą ds. Europejskich Badań nad Bezpieczeństwem pełniącą funkcje doradcze w zakresie treści programu EPBB i jego wdrożenia przy należyтым uwzględnieniu propozycji wysuniętych przez Grupę Osobistości. W Radzie będą zasiadać eksperci reprezentujący różne grupy interesariuszy: beneficjentów, przedsiębiorców i instytucje badawcze. Rada określi potrzeby beneficjentów oraz pobudzi współpracę pomiędzy Państwami Członkowskimi w zakresie wymiany Praw Własności Intelektualnej i informacji poufnej oraz ochrony zabezpieczonej informacji.

Komisja zapewni sprawną koordynację EPBB z jego wewnętrznymi możliwościami badawczymi i inną działalnością badawczą podejmowaną w Europie finansowaną na szczeblu wspólnotowym, krajowym lub międzyrządowym. Koordynacja niniejsza znajduje także odniesienie w pracach międzynarodowych organizacji takich jak ONZ, OBWE i NATO oraz działalności europejskich organizacji takich jak Europejska Agencja Kosmiczna (ESA).

b) Europejski Program Badań nad Bezpieczeństwem (EPBB)

Uznając zalecenie ustanowienia EPBB i jego uruchomienia w 2007 roku, Komisja zainicjuje międzyinstytucjonalną debatę w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie EPBB, wykorzystując wyniki prac w ramach Planu Przygotowawczego w dziedzinie badań nad bezpieczeństwem, które będą prowadzone do końca 2006 roku⁵. Badania nad bezpieczeństwem zostały uwzględnione w komunikacie w sprawie perspektyw finansowych Unii na lata 2007-2013⁶.

Propozycja programowa dotycząca treści, wieloletniego planu finansowego oraz ram instytucjonalnych EPBB zostanie przedłożona na początku 2005 roku jako część 7 Programu Ramowego Badań Wspólnotowych⁷. EPBB powinien zostać wdrożony jako szczególny program badawczy obwarowany własnym zbiorem procedur (np. przystosowanie do wymogów zachowania poufności), a także zasadami uczestnictwa, umowami i organizacją finansowania.

Komisja uwzględni zalecenie Grupy Osobistości o przyznaniu EPBB odpowiedniej wysokości środków i podzieli pogląd o zapewnieniu dodatkowego finansowania EPBB obok pieniędzy pozyskiwanych z Ramowego Programu Badań Wspólnotowych, budżetów krajowych lub źródeł międzyrządowych. Niniejsze stanowisko sprzyja realizacji celu Unii Europejskiej osiągnięcia do 2010 roku pułapu 3% PKB przeznaczanych na badania. Ponadto, należy poszukiwać działań komplementarnych w stosunku do innych instrumentów polityki i budżetowych umożliwiających praktyczne zastosowanie wyników badań.

⁵ Wnioski projektowe otrzymane w następstwie ogłoszenia w 2004 roku Konkursu na wnioski projektowe w zakresie Planu Przygotowawczego wskazują na zapotrzebowanie 15-krotnie przekraczające możliwości budżetowe.

⁶ Komunikat Komisji: Budowanie wspólnej przyszłości – wyzwania polityczne i wymogi budżetowe w rozszerzonej Unii, COM(2004) 101 z 10.2.2004.

⁷ Komunikat Komisji Nauka i technologia - kluczowe dziedziny dla przyszłości Europy - Kierunki polityki wspierania badań naukowych w Unii. COM(2004) 353.

c) Sprawne zaplecze instytucjonalne

Komisja zagwarantuje pełne uwzględnienie w procesie postępu badań nad bezpieczeństwem wymogów Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa, Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony oraz polityki Komisji dotyczącej bezpieczeństwa wewnętrznego.

Komisja podejmie zdecydowane kroki w celu rozwijania współpracy i współdziałania pomiędzy wspólnotowymi badaniami nad bezpieczeństwem i właściwymi aspektami polityki Europejskiej Agencji Obrony (EDA). Uczestnictwo Komisji w pracach Rady Koordynacyjnej Agencji oraz bliskie relacje robocze umożliwią zrealizowanie celu działań komplementarnych w stosunku do prac EDA oraz, w stosownych przypadkach, wzajemne wykorzystanie wyników badań. Komisja zachęca Państwa Członkowskie do podjęcia współpracy z nią w celu udoskonalenia koordynacji i optymalizacji wykorzystywania wyników badań i technologii w zastosowaniach cywilnych, bezpieczeństwa i obrony. Wspólne ustalenie i sprostanie wymogom badawczo-rozwojowym oraz technologicznym przyczyni się do zacieśnienia rzeczowej i konkretnej współpracy pomiędzy właściwymi organami władzy różnego szczebla.

d) Struktura zarządzania wg pilności i charakteru działań badawczych

Komisja ustanowi w porozumieniu z Państwami Członkowskimi oraz innymi interesariuszami, w oparciu o doświadczenia w zarządzaniu programem badań i rozwoju technologicznego (BRT), najskuteczniejsze mechanizmy zapewniające sprawne zarządzanie EPBB.

W porozumieniu z interesariuszami oraz czerpiąc z doświadczeń zdobytych w ramach Planu Przygotowawczego w zakresie zasad i procedur, Komisja przygotuje do wdrożenia skuteczne mechanizmy zawierania umów, uczestnictwa oraz finansowania umożliwiające, na przykład, współfinansowanie nowych technologii przez organy władzy publicznej, co zagwarantuje wysoki stopień współdziałania lub komplementarności.

5. PODSUMOWANIE

Powyższe stanowisko zapewni kontynuację badań nad bezpieczeństwem objętych programem Ram Wspólnotowych gwarantujących znaczącą wartość dodaną poprzez:

uznanie, że dostępność nowych technologii jest kluczowym elementem w walce z terroryzmem, a silny program strukturalny badań nad bezpieczeństwem realizowany na szczeblu europejskim jest niezbędny do zapewnienia ochrony obywateli europejskich i gospodarki europejskiej;

ograniczenie rozdrobnienia i powielania podejmowanych wysiłków, zwiększenie współpracy (w tym pomiędzy Państwami Członkowskimi) prowadzącej do standaryzacji i interoperacyjności, odniesienie do doskonałości zapewniającej lepszą gospodarność w podejmowanych działaniach oraz usunięcie obecnego rozproszenia działalności badawczej, co ułatwi powstanie prawdziwego rynku europejskiego w tej dziedzinie;

wychodzenie naprzeciw wyzwaniom oraz możliwościom rozszerzonej Unii Europejskiej obejmującej 25 Państw Członkowskich zamieszkanym przez 455 milionów ludzi;

uznanie, że problem bezpieczeństwa dotyczy wszystkich 25 Państw Członkowskich i wszystkich obywateli oraz że należy poszukiwać wspólnych rozwiązań przy pełnym poszanowaniu właściwych Europie wartości ludzkich i etycznych;

wykorzystanie istniejących doświadczeń Wspólnoty w zarządzaniu wspólnymi programami badawczymi oraz zatwierdzonych i powszechnie znanych ram prawnych dotyczących współpracy pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym w ramach BRT.

ZAŁĄCZNIK

Badania na rzecz bezpiecznej Europy

Grupa Osobistości w zakresie badań nad bezpieczeństwem

Streszczenie i Zalecenia

STRESZCZENIE

W warunkach dzisiejszego społeczeństwa globalnego Unia Europejska staje w obliczu nowych możliwości, ale również nowych zagrożeń. Wydarzenia polityczne i społeczne oraz postęp technologiczny wywołują niepewne i zmienne poczucie bezpieczeństwa. Zagrożenia i podatność na niebezpieczeństwa przyjmują zróżnicowaną i słabo dostrzegalną postać. Pojawiające się zagrożenia mają charakter ponadnarodowy i mogą uderzać w interesy europejskie zarówno na terytorium, jak i poza obszarem Unii Europejskiej. Rada Europejska dostrzegła owe zagrożenia i w grudniu 2003 roku przyjęła Europejską Strategię Bezpieczeństwa w dokumencie „Bezpieczna Europa w lepszym świecie”.

Zagrożenia wymagają reakcji ze strony UE oraz wszechstronnego podejścia do kwestii bezpieczeństwa uwzględniającego bezpieczeństwo wewnętrzne, jak i zewnętrzne oraz jednoczącego środki cywilne i wojskowe. Ścisła współpraca Unii z ONZ, OBWE, NATO oraz innymi partnerami uczyni jej wkład w międzynarodowe bezpieczeństwo bardziej znaczącym. W szczególności Unia musi wytworzyć odpowiedni potencjał zapewniający ochronę jej obywatelom oraz, poza swoimi granicami, przeznaczać znaczne środki dla potrzeb operacji pokojowych, niesienia pomocy humanitarnej i rozwoju instytucjonalnego.

W celu osiągnięcia tych celów UE musi wykorzystywać swoją potęgę technologiczną. Sama technologia nie jest w stanie zapewnić bezpieczeństwa, z kolei zagwarantowanie bezpieczeństwa bez wsparcia technologicznego jest niemożliwe. Dzięki technologii otrzymujemy informacje o zagrożeniach, potrafimy się skutecznie przed nimi bronić i, w razie konieczności, neutralizować je. Ponadto, nowe trendy technologiczne dostarczają nowe możliwości. Technologie cywilne, bezpieczeństwa i obrony w coraz większym stopniu opierają się na tym samym zapleczu tworzącym powiązania pomiędzy odmiennymi sferami badawczymi.

Stosowanie technologii jako „gwaranta” bezpieczeństwa UE wymaga najnowocześniejszych rozwiązań przemysłowych, infrastruktury opartej na solidnej wiedzy, odpowiedniego poziomu finansowania oraz właściwego wykorzystywania zasobów. Europa szczyci się znakomitymi instytucjami badawczymi oraz znaczącą i zróżnicowaną bazą przemysłową pozwalającą sprostać wymogom technologicznym w zakresie bezpieczeństwa. Niemniej, strukturalna niewydolność na szczeblu instytucjonalnym i politycznym utrudnia Europie wykorzystanie jej potęgi naukowej, technologicznej i przemysłowej. Podział na badania dla potrzeb cywilnych i obronnych, brak określonych ram dla badań nad bezpieczeństwem na szczeblu UE, znikoma współpraca pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz brak

koordynacji prac na szczeblu krajowym i europejskim przyczyniają się do nasilenia skutków braku nakładów na badania publiczne i stanowią główne przeszkody dla zapewnienia opłacalnych rozwiązań.

W celu przezwyciężenia powyższych mankamentów Unia musi zwiększyć dofinansowanie i udoskonalić spójność podejmowanych wysiłków. Oznacza to (a) koordynowanie krajowej i europejskiej działalności badawczej, (b) przeprowadzanie systematycznej analizy zdolności zapewnienia bezpieczeństwa, od bezpieczeństwa cywilnego po obronność, (c) pełne wykorzystywanie powiązań pomiędzy badaniami wojskowymi, badaniami nad bezpieczeństwem i badaniami cywilnymi, (d) określenie uwarunkowań prawnych i wskazanie instrumentów finansowania badań na rzecz bezpieczeństwa na szczeblu europejskim oraz (e) przygotowanie instytucjonalne sprawnie jednoczące prace na szczeblu Państw Członkowskich i Wspólnoty oraz włączające do nich pozostałe zainteresowane strony.

Ostatnie inicjatywy dowodzą rosnącej świadomości potrzeby podjęcia działań. W związku z powyższym, szczególnie istotne jest powołanie Agencji ds. rozwoju zdolności obronnych, badań, zakupów uzbrojenia oraz zbrojeń oraz uruchomienie Planu Przygotowawczego pod auspicjami Komisji w zakresie badań nad bezpieczeństwem. Komisja stoi obecnie przed wyzwaniem nadania inicjatywom dalszego biegu i wypracowania spójnej linii na ich podstawie. Ustanowienie EPBB od 2007 roku wydatnie przyczyni się do realizacji tego celu.

EPBB powinien wykorzystywać dwoistość rozwiązań technologicznych i postępujące przenikanie się funkcji bezpieczeństwa, co pozwoli zwiększyć interoperacyjność pomiędzy badaniami dla potrzeb cywilnych i obronnych. W ramach wszechstronnego podejścia do kwestii bezpieczeństwa, Program powinien finansować działalność badawczą ukierunkowaną na rozwój systemów i produktów użytecznych na potrzeby:

- ochrony terytorium Państw Członkowskich, suwerenności, miejscowej ludności oraz strategicznej infrastruktury przed ponadnarodowymi zagrożeniami;
- misji Unii Europejskiej poza jej granicami tzn. operacji pokojowych, zapobiegania konfliktom oraz wzmocnienia bezpieczeństwa międzynarodowego zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych.

EPBB powinien maksymalnie zwiększyć korzyści wynikające z wielorakich aspektów użycia technologii. W celu pobudzenia powiązań technologicznych, Program powinien szukać „skrzyżowań” pomiędzy systemami cywilnymi i obronnymi i wspierać interdyscyplinarną transformację oraz integrację technologii. Nacisk powinien być położony na interoperacyjność i łączność będące kluczowymi elementami współpracy międzynarodowej i międzyresortowej. Podstawowe zasady i normy projektowania architektonicznego powinny zostać wypracowane we wczesnym etapie.

EPBB powinien z jednej strony stanowić uzupełnienie dla cywilnych programów wspólnotowych, a z drugiej być komplementarny w stosunku do działalności badawczej dla potrzeb bezpieczeństwa i obrony podejmowanej na szczeblu krajowym bądź międzyrządowym. Sprawna koordynacja EPBB i innych właściwych badań jest niezbędna do zapewnienia spójności prac badawczych.

Ponadto, EPBB musi uwzględnić szczególne cechy rynku bezpieczeństwa. Oznacza to ustanowienie nowych instrumentów finansowania oraz zasad transferu technologii.

Jednocześnie, klienci muszą uczestniczyć w całości procesu, aby uniknąć oddzielania badań naukowych od udzielania zamówień.

Ustanowienie EPBB według tych zasad stanowi przedmiot sporego zainteresowania społecznego i może zapewnić znaczącą wartość dodaną. EPBB pozwoliłby podnieść poziom bezpieczeństwa europejskiego, które samo w sobie jest koniecznym warunkiem dla pomyślnej realizacji polityki wspólnotowej w różnych dziedzinach (transport, energetyka, telekomunikacja itd.) Program umożliwiłby rozwój międzynarodowej współpracy, zwiększenie konkurencyjności przemysłu oraz wzmocnienie zaplecza badawczego Unii. Ponadto, EPBB miałby znaczący wkład w unijną politykę promowania wzrostu i konkurencyjności ustaloną w Lizbonie i Barcelonie.

Ze względu na powyższe przesłanki, EPBB powinien być finansowany z budżetu Wspólnoty. Należy zapewnić roczny budżet w wysokości 1 mld euro z możliwością stopniowego zwiększenia nakładów w razie potrzeby. Zgodnie z celem Unii Europejskiej dotyczącym przeznaczania 3% PKB na badania naukowe, należy zapewnić Programowi dodatkowe środki finansowe obok pieniędzy pozyskiwanych z Ramowego Programu Badań Wspólnotowych, budżetów krajowych lub źródeł międzyrządowych. Taka inwestycja wydatnie przyczyniłaby się do zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom UE.

WNIOSKI I ZALECENIA

Biorąc pod uwagę ogromne wyzwania, przed którymi stoi rozszerzona Unia Europejska, niniejsze sprawozdanie dowodzi pilnej potrzeby dostosowania poziomu finansowania oraz organizacji unijnej działalności badawczej do nowych uwarunkowań bezpieczeństwa i technologii.

W celu realizacji powyższego postulujemy:

- a) możliwie najwydajniejsze powiązanie prac badawczych cywilno-wojskowego kontinuum podejmowanych na szczeblu krajowym, międzyrządowym i wspólnotowym;
- b) ustanowienie specjalnego programu badań nad bezpieczeństwem EPBB.

Jednocześnie apelujemy o poszanowanie wolności obywatelskich i zasad etycznych jako wartości, które muszą przyświecać całości europejskiej działalności badawczej.

EPBB może udoskonalić projekty europejskie i cieszy się sporym zainteresowaniem społecznym. Program dysponuje potencjałem rozwoju konkurencyjności przemysłu i wzmocnienia zaplecza badawczego Europy. Umożliwiłby zacieśnienie międzynarodowej współpracy oraz miałby znaczący wkład w unijną politykę promowania wzrostu i konkurencyjności ustaloną w Lizbonie i Barcelonie. Wreszcie, EPBB pozwoliłby podnieść poziom bezpieczeństwa UE, które samo w sobie stanowi konieczny warunek dla realizacji polityki w różnych dziedzinach (transport, energetyka, telekomunikacja, itd.). Ze względu na powyższe przesłanki, EPBB powinien być finansowany ze środków Wspólnoty.

EPBB nie powinien zastępować ani powielać prac badawczych przeprowadzanych w Krajach Członkowskich. Celem programu powinno być ich wspieranie i uzupełnianie oraz nadawanie wysiłkom spójności. Mając niniejsze na uwadze, przedkładamy następujące zalecenia:

1. EPBB, finansowany z budżetu UE i zapewniający uczestnictwo wszystkich Krajów Członkowskich, powinien zostać uruchomiony już w 2007 roku. Program powinien otrzymywać dofinansowanie w wysokości 1 mld euro rocznie obok wcześniej zagwarantowanych środków. Taki poziom nakładów powinien zostać osiągnięty w krótkim czasie, z możliwością stopniowego wzrostu finansowania w razie potrzeby, co zbliżyłoby łączną kwotę (na szczeblu wspólnotowym, krajowym i międzyrządowym) przeznaczaną na badania nad bezpieczeństwem do poziomu nakładów na podobne badania w Stanach Zjednoczonych.
2. EPBB powinien finansować projekty badawcze dotyczące potencjału Wspólnoty do osiągnięcia poziomu modeli, szczególnie użytecznych dla potrzeb Bezpieczeństwa Wewnętrznego UE oraz operacji podejmowanych w ramach WPZiB i EPBiO.
3. Podejmując próbę korelacji badań cywilnych i obronnych, EPBB powinien dążyć do maksymalizacji korzyści wynikających z wielorakich aspektów użycia technologii. W celu pobudzenia współdziałania, program powinien sprzyjać transformacji, integracji zastosowań oraz interdyscyplinarnemu transferowi technologii.
4. Nacisk powinien być położony na interoperacyjność i łączność będące kluczowymi elementami współpracy międzynarodowej i międzyresortowej. W związku z powyższym należy wypracować podstawowe zasady i normy projektowania architektonicznego we wczesnym etapie.
5. Zasady określające funkcjonowanie EPBB muszą odpowiadać szczególnemu charakterowi badań nad bezpieczeństwem. Komisja powinna w porozumieniu z interesariuszami opracować niezbędne reguły dla potrzeb praw własności intelektualnej (IPR) oraz transferu technologii.
6. Uznając, że wiele wymogów zostanie sprecyzowanych na szczeblu rządowym, należy ustanowić nowe instrumenty umożliwiające, w uzasadnionych przypadkach, całkowite pokrycie kosztów badań.
7. Należy powołać Radę Doradczą ds. Badań nad Bezpieczeństwem w celu zarysowania strategii postępowania przygotowującego program badawczy EPBB oraz doradztwa w sprawie zasad i mechanizmów wdrażania EPBB. Ponadto, Rada powinna wskazać obszary strategicznych technologii, na których Europa powinna dążyć do osiągnięcia samodzielnej zdolności konkurencyjności. W skład Rady powinni wchodzić najlepsi specjaliści reprezentujący klientów publicznych i prywatnych, przemysł, instytuty badawcze i pozostałych interesariuszy.
8. Określenie potrzeb klienta będzie miało kluczowe znaczenie dla pomyślnego wdrożenia EPBB. Należy zatem ustanowić mechanizm na szczeblu UE pozwalający ustalić w porozumieniu z klientami wymogi dotyczące zdolności podejmowania przyszłych misji w ramach polityki zapewnienia Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

9. Sprawna koordynacja musi zagwarantować, że EPBB nie będzie powielać, lecz wyłącznie uzupełniać pozostałą działalność badawczą podejmowaną w UE finansowaną ze środków wspólnotowych, krajowych lub międzyrządowych.
10. Komisja i Rada powinny zapewnić sprawne i wydajne współdziałanie pomiędzy EPBB a powołaną w przyszłości Agencją ds. Rozwoju Zdolności Obronnych, Badań, Zakupów Uzbrojenia oraz Zbrojeń.
11. EPBB powinien uwzględniać i w razie potrzeby skoordynować prace badawcze prowadzone przez organizacje międzynarodowe z obowiązkiem zapewnienia bezpieczeństwa globalnego i lokalnego.
12. EPBB powinien dążyć do podnoszenia konkurencyjności branży bezpieczeństwa w UE i pobudzania rozwoju publicznego i prywatnego rynku produktów i systemów bezpieczeństwa. Wdrożenie Propozycji Działania przedstawionych w komunikacie Komisji „Ku europejskiemu rynkowi wyposażenia obronnego” w znaczącym stopniu przyczyniłoby się do osiągnięcia tego celu i maksymalnych korzyści wynikających z EPBB.